

**Қазақстан Республикасының
Ұлттық мемлекеттік
Кітап палатасы**

**Дайындаған: Емишова
Аманкуль Бастаубаевна,
РҒПК ҒӘБ басшысы**

Тарихы

Тарихы Кеңестік дәуірден бастау алған Қазақстан Республикасының Ұлттық мемлекеттік кітап палатасы - еліміздің ақпарат кеңістігінің үздіксіз дамуына өз үлесін қосып келе жатқан мекеменің бірі. Қазақ Кеңестік Социалистік Республикасының (әрі қарай КСР) Халық Комиссарлары Кеңесінің 1937 жылғы 19 шілдедегі "Қазақ КСР Мемлекеттік Кітап Палатасын құру туралы" Қаулысы негізінде Қазақ КСР Мемлекеттік Кітап Палатасы құрылды. Кітап Палатасы 1937-1945 жылдары Қазақстанның Оқу Халық Комиссариатына, 1945-1953 жылдар аралығында Қазақ КСР Министрлер Кеңесі жанындағы мәдени-ағарту мекемелері басқармасына, 1953-1963 жылдары Қазақстанның Мәдениет министрлігіне, 1963 жылдан Қазақ КСР Министрлер Кеңесінің Баспасөз жөніндегі Мемлекеттік кабинетіне бағынды.

Қазақстан Республикасының Ұлттық мемлекеттік Кітап палатасы Қазақстанда шығатын басылымдардың жарыққа шығуына бағыт-бағдар беріп, халықаралық стандарт талабына сай тіркеуге алатын, баспа және баспасөз өнімдерін жинап, талдап, өңдеп, сұрыптап сақтайтын, статистикасын жүргізетін, мәлімет беретін бірден-бір ғылыми-библиографиялық орталық болып табылады.

Ұлттық мемлекеттік Кітап палатасының негізгі қызметтері: ғылыми-библиографиялық көрсеткіштер шығару, баспасөз статистикасын жүргізу, жүйеленген каталогтар негізінде баспаларға, мекемелерге, жекелеген адамдарға ақпараттық-библиографиялық анықтамалар беру, баспаларға және баспа өнімдерін шығаратын ұйымдарға стандартты нөмірлер, штрих-код тағайындау.

Кітап палатасының Баспасөз мұрағаты қорында 5 миллионнан астам баспа өнімдерінің міндетті даналары сақталған. Соңғы жылдардағы кітап палатасының мәліметі бойынша 301 баспа және баспа ісімен айналысатын ұйымдардан жылына 6000 аталымға жуық кітап басылымының міндетті даналары келіп түседі екен. 2015 жылы 5510 кітап, 1131 газет, 899 аталыммен журнал тіркеліпті.

Міндеттері

Қазақстан Республикасында шығатын барлық мерзімді басылымдардың даналарын Қазақстан Республикасының Баспасөз мұрағатына жинау, тіркеуге алу;

Баспасөз мұрағатындағы міндетті даналардың сақталуын қамтамасыз ету, мерзімді басылымдардың туындыларын сақталуын бақылауға алу;

Еліміздегі ғылыми мекемелерді, кітапханаларды, ғылыммен айналасатын орталықтарды библиографиялық ақпаратпен, жылнамалар және анықтамалармен қамтамасыз ету;

Баспасөз мұрағаты қорына мерзімді басылымдарды толықтыру және сақтау;

**Қазақстан Республикасында шығатын
баспа өнімдеріне халықаралық номер және
штрих-код беруді қамтамасыз ету;**

**Қазақстан Республикасында басылып
шыққан жарияланымдардың, материалдардың
библиографиялық өңделуін жүзеге асыру;**

**Қазақстан Республикасында шығатын
мерзімді басылымдардың (газет, журнал,
жалғаспалы басылым, сериялық басылым)
статистикалық есебін жүргізу;**

**Қазақстанда шығатын кітаптар мен
журналдарға әмбебеп ондық жіктеу (ӘОЖ),
кітапханалық-библиографиялық жіктеу (КБЖ)
индексін беру;**

Қазақстан Республикасында 1917 жылдан бері басылып шыққан жарияланымдардың, материалдардың барлық түрлеріне Кітап палатасының қорында 1917 жылға дейін басылып шыққан әдебиеттерді қамтитын каталогтар мен картотека жүйесін жүргізу;

Қазақстан Республикасы туралы шет елдерде шыққан материалдарды жинау;

Қазақстанда алыс және жақын шет елдері туралы жарияланған туындыларды, материалдарды анықтау, есепке алу, библиографиялық сипаттама жасалған карточкаларды кітапханаларға, ғылыми мекемелерге жіберу;

Еліміздегі мемлекеттік және қоғамдық орындардан, жеке тұлғалардан түскен сұраныстар бойынша баспа өнімдерін алып беру;

Баспасөз Мұрағатында сақтаулы басылымдардың электрондық көшірмелерін жасау;

Республиканың мерзімді басылымдары туралы ғылыми-зерттеу, білім беру ісі туралы социологиялық зерттеулер жүргізу, ғылыми-практикалық конференциялар, семинарлар, дөңгелек үстелдер ұйымдастыру;

Көрмелер мен жәрмеңкелерді өткізуді ұйымдастыру.

Құрылымы

Кітап палатасының атқаратын негізі міндеттеріне сәйкес мынадай бөлімдер жұмыс істейді:

- 1. Қабылдау және бақылау**
- 2. Баспасөз статистикасы, кітап және оқу, социология**
- 3. Мемлекеттік библиография (қазақ және орыс топтары)**
- 4. Анықтама-барлау**
- 5. Ретроспективтік библиография және Қазақстантану**
- 6. Ақпараттық технология**
- 7. Әдістемелік-редакциялық баспа**
- 8. Баспасөз мұрағаты**
- 9. Ғылым және кітап нарығы мен баспасөз өнімдерінің мониторингі**
- 10. Қаржы экономикалық**
- 11. Жалпы бөлім**

Шығарылатын негізгі басылымдар

Кітап шежіресі

Журнал мақалаларының шежіресі

Газет мақалаларының шежіресі

Рецензиялар шежіресі

Бейнелеу өнері, картография және ноталар шежіресі

Мерзімді және жалғаспалы басылымдар шежіресі

Автореферат және диссертация шежіресі

Қазақстандық басылымдар

Қазақстан Республикасының баспасөзі :

статистикалық жинақ

Қазақстан Республикасы кітаптарының жылнамасы

Баспасөз қорында бүгінгі күнге дейін 5 миллионнан астам басылымдар Қазақстан Республикасының баспа тарихынан сыр шертеді. Қазақстанның мәдениетін, ғылымын, тарихын оқып білуде Архив қоры мен анықтама каталогтар тек қана республикада ғана емес, республикадан тыс келетін библиографиялық сұраныстарға да толық жауап бере алатын орталыққа айналған.

Бірінші рет 1938 жылы «Баспасөз шежіресі» деген жиынтық атпен библиографиялық көрсеткіш шығарылды. Оның құрамына кітап, журнал, газет тағы басқа келіп түскен басылымдардың библиографиясы жинақталды. Кейін келе баспасөз өнімдерінің қарқынды даму барысында әр басылым түрлері бөлек көрсеткіш болып шыға бастады. Шежірелердің түрлері басылымның түрлеріне қарай төмендегідей жіктеліп берілді.

«Кітап шежіресі» ай сайын шығып отыратын көрсеткіш. Бұл көрсеткіште еліміздегі баспалардан, жоғары оқу орындарынан, шағын кәсіпорындардан шыққан кітаптар, кітапшалар, ғылыми жазбалар тіркеледі.

Қазақ тіліндегі «Кітап шежіресінде», алдымен, қазақ тіліндегі, содан кейін ұйғыр, өзбек, түрік, тәжік тілдерінде шыққан кітаптар түпнұсқа бойынша сипатталып, топтастырылады. Библиографиялық жазбалардың жалпы қатар саны көрсетіліп нөмірленеді. «Кітап шежіресіне» көмекші құралдар, атаулар мен алфавиттік-пәндік көрсеткіш беріледі. Шежіре қазақ және орыс тілінде бөлек шығарылып отырады.

«Журнал мақалаларының шежіресі»

көрсеткішінде республикада шығатын қоғамдық, саяси, әдеби-көркем, ғылыми-көпшілік, оқу-методикалық, балаларға арналған журналдардың мақалалары, көркем әдебиет туындылары тіркеледі. Ай сайын орыс және қазақ тілдерінде шығарылады.

1957 жылдан бастап қазақ және орыс тілдерінде **«Газет мақалалары шежіресін»** шығара бастады. Бұл көрсеткішке республикалық, аймақтық, қалалық, облыстық газеттерде жарияланған ресми материалдармен қатар әулеметтік-саяси, ғылыми-көпшілік, шаруашылық жөніндегі озат тәжірибелер туралы мақалалар мен көркем әдебиет туындылары тіркеледі. Бұл көрсеткіш кейінгі жылдары ай сайын шығарылып отыр.

«Диссертация авторефераттары шежіресінде» материалдар әрбір ғылым саласы бойынша және ғылыми дәрежесі бойынша жіктеліп беріледі. Бір жылда екі рет шығарылады.

«Бейнелеу өнері, картография және ноталар шежіресінде» бейнелеу өнерінің полиграфиялық өндіріс орындарында басылып шыққан шығармалары: плакаттар, портреттер, репродукциялар, ашық хаттар, альбомдар т. б. тіркеледі. Басылым болып шыққан ноталық шығармалар, кітаптарда, журналдарда, газеттерде ән текстеріне жазылған ноталар жинастырылып беріліп отырады. Бұл көрсеткіш те жылына екі рет шығарылады.

«Рецензиялар көрсеткіші» - 1992 жылдан бастап өз алдына шығатын ақпараттық басылым. Жылына екі рет шығарылады. Бұл көрсеткішке республикамыздың журналдары мен жалғаспалы басылымдарында және республикалық, аймақтық, облыстық, қалалық газеттердің беттерінде жарияланған рецензиялар мен сын мақалалар, баспасөзге жасалған шолулар тіркеледі.

1973 жылдары әдеби ғылыми қауымға, жалпы оқырмандарға баспасөз өнімдері туралы толық мәліметтер беру мақсатымен **«Қазақстан Республикасының баспасөз статистикасы»** деген атаумен статистикалық мәліметтер жеке көрсеткіш болып шыға бастады, бұрынғы жылдары **«Баспасөз шежіресіне»** қосымша беріліп отыратын, енді өз алдына жеке көрсеткіш болды.

Күні бүгінге дейін кітап палатасының статистикалық бұл көрсеткіші Республикада баспа ісі туралы зерттеуде бірден-бір баға жетпес көрсеткіш болып табылады. Оқырман баспасөз өнімдерінің барлық саласынан толық статистикалық мәлімет ала алады.

Мазмұнын ашып айтсақ, бір ғана кітап басылымы бойынша 1913 жылдан келіп түскен әрбір кітап басылымдарының саны, таралымы туралы мәлімет, тақырыптық талдау, түрлеріне қарай талдау, әлем халықтарының тілінде шығарылуы, аударма әдебиеттер және арнаулы мақсаты бойынша шығарылған кітаптар туралы мәліметтер, көркем әдебиеттердің жанры, баспасы, шыққан жері, шығу мерзімі, сериясы туралы мәліметтер, мемлекеттік бағдарламалар бойынша шыққан басылымдар, оқулықтар, балалар әдебиеті туралы толық мәліметтер, басылымдардың шартты баспа табағы, есептік баспа табағы туралы толық ақпарат ала алады. Сол сияқты мерзімді және жалғаспалы басылымдар туралы да осындай ақпараттар беріледі.

Кітап палатасы жылына 70-75 мың баспа өнімін қабылдап, ғылыми библиографиялық өңдеуден өткізеді. Жыл сайын шет елдермен байланыстарын нығайтып, Қазақстанның баспа өнімдері туралы ЮНЕСКО-ға мәліметтер дайындайды.

1960-70 жылдары кітап палатасының алдында өз жұмысын одан әрі жандандыру мақсатында оқырманға неғұрлым кеңірек библиографиялық ақпарат беру мақсаты тұрды.

1970-80 жылдары тек Қазақстанда шыққан баспасөз өнімдерін ғана емес, Қазақстаннан тыс, Қазақстанның экономикасы, ғылымы, білімі туралы мәліметтерді жинау керек болды. Осы мақсатта 1973 жылы «Қазақстантану» көрсеткіші жарыққа шықты. Бұл көрсеткіш содан бері оқырманның сұранысын орындап келе жатқан бірден бір сапалы көрсеткіш.

Бұл көрсеткіш оқырмандарға ТМД елдері мен шетел баспасөзінде жарияланған Қазақстан республикасының экономикасына, саяси тарихына, мәдени өміріне байланысты мақалалар мен әдеби шығармалары жайында Қазақстан авторларының сол елдерде жарияланған шығармаларының аудармалары туралы мағлұмат береді.

Бүгінгі күндегідей коммуникацияның кең таралмағанына қарамастан, Қазақстан туралы материалдарды жинаудың қиыншылықтарын жеңе отырып, Республикалардың кітап палаталарымен, кітапханаларымен тығыз байланыс орната отырып, көрсеткіш ғылыми көпшілік қауымға ұсынылды. Бұл басылым жылына төрт реттен шығып, өз оқырманын тапты.

«Қазақстан Республикасы кітаптарының жылнамасы» - ай сайын шығып келген «Кітап шежіресінің» негізінде жинақталған, жылына бір рет шығарылатын кітап жылнамасы. Жылнамада республика көлемінде қазақ, ұйғыр, орыс, неміс, ағылшын тілдерінде шыққан кітаптар жинақталады.

«Қазақстан Республикасы мерзімді және жалғаспалы басылымдар шежіресі» 2002 жылдан бөлек басылым болып шыға бастады. Бұл көрсеткіште республика көлемінде шығатын барлық мерзімді және жалғаспалы басылымдар: журналдар, бюллетендер, ғылыми еңбектер, халықаралық, республикалық, аймақтық, облыстық, аудандық, көп таралымдық газеттер тіркеледі.

Барлық көрсеткіштерде материалдар «Әмбебап ондық жіктеу» (УДК), «Кітапханалық библиографиялық жіктеу» (ББК) кестелері негізінде, библиографиялық сипаттама жазу стандартының талабы бойынша жіктеліп, жүйеге келтіріліп беріледі.

Библиографиялық сипаттамалар «Ақпарат, кітапхана және баспа ісі туралы стандарттар жүйесінің» (СИБИД) талабына сай дайындалады. 1980-90 жылдары кітап палатасы ұлттық библиография саласының даму қарқынын кеңейте түсті.

Республикадағы барлық кітапханаларды баспа кітаптарының мазмұндалған толық стандартқа сай библиографиялық карточкалармен қамтамасыз етіп отырды, орталықтандырылған каталогтар бөлімі өз жұмысын жандандырды. 90-жылдарда кітап палатасында үлкен айтарлықтай өзгерістер болды.

1992 жылға дейін Қазақстан Республикасы Мемлекеттік кітап палатасы деп аталса, еліміз тәуелсіздік алғаннан кейін Қазақстан Республикасы Министрлер Кабинетінің 1993 жылғы 6 сәуірдегі № 270 Қаулысымен **Қазақстан Республикасы Ұлттық мемлекеттік кітап палатасы болып өзгертілді, Ұлттық статус берілді.**

Осы Қаулымен Ұлттық мемлекеттік кітап палатасына ISBN (Халықаралық стандартты кітап нөмірі), ISSN (Халықаралық стандартты сериялық басылымдар нөмірі), ISMN (Халықаралық стандартты музыкалық басылымдар нөмірі) – Халықаралық орталықтарымен жұмыс істеу жүктелді.

Ұлттық мемлекеттік кітап палатасы енді тек баспасөздің мемлекеттік библиографиясын, баспасөздің статистикасын шығаратын ғана орталық емес, енді Қазақстанның баспа жүйесін халықаралық деңгейге көтеріп, халықаралық стандартқа сай дәрежеде шығаруға үлкен қызмет атқаратын орталық болды.

Ұлттық библиографияның дамуының халықаралық стандарттардың талабына сай келуі жолында үлкен қадамдар жасалды. Бастапқы орталығы Берлинде болып, онан Лондонға көшкен Халықаралық ISBN Агенттігімен Халықаралық деңгейде қарым-қатынас орнатты.

Кітап палатасында кітаптарды халықаралық стандартты нөмірмен тіркеу орталығы **ISBN Агенттігі ашылды. Сонымен бірге халықаралық деңгейде мерзімді басылымдарды стандарттық нөмірмен тіркеу орталығымен қарым-қатынас орнатты.**

Халықаралық орталығы Парижде орналасқан **ISSN Агенттігі мерзімді басылымдарды халықаралық стандартты нөмірмен тіркеу орталығымен байланыс нығайды.**

Кітап палатасы Қазақстандағы баспа ісінің дамуына да, баспа ісінің халықаралық стандартқа сай, дамыған елдердің баспа өнімдерімен бәсекеге түсе алатындай деңгейде болуына да ат салысып келеді.

Соңғы жылдардағы жетістіктерінің бірі Қазақстаннан шығатын музыкалық өнімдерді, ноталық басылымдарды халықаралық стандартты нөмірмен тіркеу орталығына - Берлин қаласындағы **ISMN Агенттігіне толық мүше болып енді.**

Бүгінгі Қазақстан Республикасы Ұлттық мемлекеттік кітап палатасы- библиографиялық ақпарат орталығы, ғылыми-тәжірибелік зерттеу жүргізу орталығы, анықтама-ақпарат қызметін көрсету орталығы, баспа өнімдерінің статистикалық көрсеткіштері орталығы, Қазақстан Республикасы Бас мұрағат қоры орталығы.

Ұлттық ISBN, ISSN, ISMN Агенттіктерінің орталығына айналып, Қазақстан Республикасының баспа ісін қолдауда және дамытуда сонымен бірге отандық библиографияның дамуында бірегей жетекші сала болып отыр.

Қазақстан Республикасы Ұлттық мемлекеттік Кітап палатасы – Қазақстан Республикасынан шығатын бар баспа өнімдерін реттейтін мемлекетаралық стандарттар мен ұлттық стандарттардың талаптарына сай баспасөз өнімдерін бақылап отыратын мемлекеттік мекеме.

Қазақстан Республикасы Ұлттық мемлекеттік кітап палатасында халықаралық стандартқа сай ISBN, ISSN, ISMN Агенттіктері әр баспаға, баспаның құқығы бар мекемелерге өз кодын тағайындайды, баспа өнімдерінің жұмысын стандартқа сай жүргізеді.

ISBN агенттігі Кітаптарды халықаралық стандартты нөмірлеу (ISBN)

Кітап палатасы Қазақстаннан шығатын әр кітапты ISBN нөмірімен тіркеу, штрих-код жасап беру мәселесін толығымен шешіп отыр. ISBN кітаптарды халықаралық стандартты нөмірмен тіркеу жүйесі баспагерлер арасында кеңінен қолдау тапты, Қазақстанда жақсы жолға қойылды.

ISBN агенттігінде **«Басылымдар. Кітаптарды халықаралық стандартты нөмірлеу. Құрылымы, құрамы, жазылуы» СТ РК 994—2012 (ИСО 2108)** ұлттық стандарты бойынша жұмыс жүргізіледі және басылып шыққан кітаптар бақыланып отырады. Әрі қарай кітаптардағы сандық кодпен бірігіп машина оқи алатын штрих-код жасалады.

Бұл жүйенің басты нәтижесі - кітап туралы ақпараттар электрондық жүйелер арқылы таратылады, штрих-код арқылы кітапқа тапсырыс беріледі, жоғарыдан оперативтік бақыланады, таралымының қаншасының сатылғаны анықталады, сауда-саттық істері ресми шешіледі, финанс-қаржы істері жеңілдетіледі.

Халықаралық стандартты нөмірлеуге мына басылымдар жатады: кітаптар мен кітапшалар, дата қойылған күнтізбелер, препринттер, журнал формасындағы күнтізбелер, аудармалы күнтізбелер, картографиялық басылымдар (атластар және карталар), аудиокітаптар, біріктірілген басылымдар, мәтіні бар комплект басылымдар, нормативті өндірістік-практикалық басылымдар, стандарттар, оқулықтар, әдістемеліктер, өндірістік-практикалық видеобасылымдар, локальдық желілерге арналған мәтіндік электрондық басылымдар, оның ішіне Интернет басылымдары кіреді, басылымдардың электрондық баламалары, оқулық, өндірістік-практикалық бағдарламалық өнімдер, микроформатты басылымдар, Брайл қаріпімен (зағиптарға арналған) шыққан басылымдар.

Халықаралық стандартты нөмірлеуге жатпайтын басылымдар: мәтіні жоқ кітаптар немесе журнал түріндегі көркем басылымдар, мәтіні жоқ комплект басылымдар, парақ түрдегі көркем басылымдар, уақытша қолдануға арналған басылымдар, оның ішінде жарнамалық, мәжіліс бағдарламалары, күнтізбелік жоспарлар, табиғат пен қоршаған ортаның дыбыстары жазылған аудио-басылымдар, өндірістік-практикалық болып табылмайтын бағдарламалық өнімдер, диссертация авторефераттары, патенттер, ойындар, электрондық хаттар, басылым болып саналмайтын баспа өнімдері (бланкілер, толтыруға арналған формалар), мекеме қызметкерлері арасында таратуға арналған мекемелердің тираждалған қызметтік құжаттары, оқу орны оқушыларына таратуға арналған оқу жоспарлары және бағдарламалары.

ISSN агенттігі. Мерзімді басылымдарды стандартты нөмірлеу (ISSN)

ISBN агенттігінде Қазақстан Республикасында мерзімді басылымдарды шығаруда ISO 32 97-98 “Ақпараттау және құжаттау. Сериялық басылымның халықаралық стандартты нөмірі” (ISSN) Халықаралық стандартынан дәлме-дәл аударылған ГОСТ 7.56-2002 “Сериялық басылымдарды халықаралық стандартты нөмірлеу” мемлекетаралық стандарты басшылыққа алынады. ISSN (International Standard Serial Number) белгісі- мерзімді басылымдардың ресми басылым екенін айқындайтын көрсеткіш. Халықаралық орталығы- Париж қаласы. Әрбір ISSN нөмірі Франциядағы Халықаралық мерзімді басылымдардың тіркеу орталығының халықаралық базасында сақталады.

Қазіргі кезеңде Қазақстан Республикасы Ұлттық мемлекеттік кітап палатасының тіркеу мәліметі бойынша 2140 сериялық басылым, оның ішінде 1200 газет, 940 журнал тіркелген. Бір рет берілген ISSN нөмірі екінші рет қайталанбайды. Басылымның аты өзгерсе қайта тіркеуден өтеді. Бүгінгі таңда әлемнің 180 елінде ISSN жүйесі қолданылады.

ISSN – сериялық (мерзімді) басылымдарды халықаралық стандартты нөмірмен тіркейтін автоматтандырылған жүйе. ISSN нөмірімен тіркелген әрбір басылым халықаралық деңгейде тез табылады, ғалымдар мен зерттеушілер кітапханалардан жылдам іздестіреді. Бұл халықаралық код – барлық сериялық басылымдарды еліне, тіліне, әріпіне, шыққан мерзіміне, түскен уақытына қарамастан танып-білуге, іздеп табуға көмектесетін бірден-бір құрал болып табылады.

ISSN әмбебап идентификациялық белгісін (код) алу – Қазақстандағы баспа ісінің дамуына, халықаралық стандартқа сай дамыған елдердің баспа өнімдерімен бәсекеге түсе алатындай деңгейде болуына ат салысады. ISSN нөмірімен тіркелген сериялық басылымдар Париждегі ISSN халықаралық орталығындағы мерзімді басылымдарды тіркеу орталығы арқылы халықаралық жүйеге кіреді. Сериялық басылымдарды Халықаралық стандартты нөмірлеу төмендегі басылымдар үшін міндетті: газеттер, журналдар, жылнамалар, бюллетендер, мерзімді және жалғаспалы басылымдар, баяндамалар, конгресстер, конференциялар, симпозиумдар материалдарының басылымдары, сериялық аудио-видео басылымдар, сериялық электрондық басылымдар, микро қондырғыларда сақталған сериялық басылымдар, веб-сайттар.

ISMN Агенттігі. Музыкалық шығармаларды стандартты нөмірлеу (ISMN)

Қазақстаннан шығатын барлық өнімдер штрих-кодтау технологиясына кезең-кезеңімен өтті, осыған байланысты музыкалық басылымдар мен музыкалық өнімдердің барлық түрлері ISMN стандартты тіркеу нөмірлері арқылы штрих-кодқа оңай әрі кедергісіз өтеді.

ГОСТ 2202-2012 «Ақпарат, кітапхана және баспа ісінің стандарттар жүйесі. Басылымдар. Музыкалық шығарма басылымдарының халықаралық стандартты нөмірі (ISMN)».

ISMN (International Standard Music Number) - музыкалық шығармаларды халықаралық стандартты нөмірмен тіркеу. Халықаралық орталығы- Берлин қаласында орналасқан. Бұл халықаралық тіркеуге жататын өнімдерге шығу түріне қарамастан барлық музыкалық басылымдар жатады. Музыкалық басылымдардың электрондық түрлері, аудио видеобасылымдар, компакт дискілер.

Музыкалық өнімдерді тіркегенде бірден көңіл аударатын мәселе ISMN аббревиатурасынан кейін “M” әріпі қойылады, бұл музыкалық басылым деген мағлұмат береді.

Мысалы, **ISMN M 803850-00-01** - Музыкальный Казахстан DVD. ISMN M - кейінгі үш цифрді таратып түсіндірсек: **803850** - баспагердің коды, яғни TOO Kazakh cinema distribution, **00** - музыкалық шығарманың тіркеу номері (Музыкальный Казахстан), **01**- тексеру цифры. Музыкалық басылымдарды реттеу халықаралық **ISO:10957** стандартына негізделіп атқарылады.

Бүгінгі күнде мемлекеттік және халықаралық стандарттарды кітап басу саласына қолдана білу- мәдени құрылымы жоғары кітап шығарудың, сонымен бірге тұтынушының талабына толыққанды жауап берудің бірден бір сапалы жолы.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Қазақстан Республикасының баспасөзі = Печать Республики Казахстан: статистикалық жинақ. - Алматы, 2010. - 130 б.
2. Қазақстан Республикасының тәуелсіздік жылдарындағы баспасөзі / Ж.Т. Сейдұманов, Қ.М.Мұқатаева. - Алматы: ISBN Агенттігі, 2011. - 485 б.
3. Қазақстан Республикасының кітап жылнамасы = Ежегодник книг Республики Казахстан. - Алматы, 2012. - 789 б.
4. Қазақстан Республикасы мерзімді және жалғаспалы басылымдар шежіресі. - Алматы, 2012. – 120 б.
5. Қазақстан Республикасы баспасөзі: статистикалық жинақ.- Алматы : Кітап палатасы, 2013. - 140 б.
6. Қазақстан баспагерлері мен полиграфистері: анықтамалық / құраст. Р.Мәженқызы. – Алматы : Білім, 2005. - 576 б.
7. Роль и необходимость применения международных стандартов ISO в издательском деле. Основные стандарты по издательскому делу. – Алматы : Агентство ISBN; Книжная палата РК, 2010. — 477 с.
8. ҚР СТ 994 - 2012 «Ақпарат, кітапхана және баспа ісінің стандарттар жүйесі. Басылымдар. Халықаралық стандартты кітап нөмірі (ISBN)»
9. ҚР СТ 2202-2012 «Ақпарат, кітапхана және баспа ісінің стандарттар жүйесі. Басылымдар. Музыкалық шығарма басылымдарының халықаралық стандартты нөмірі (ISMN)».
10. Интернет материалдары

НАЗАРЛАРЫҢЫЗҒА РАХМЕТ !

